

Apostolien teot 3

Apt. 2:34-47

Tässä Alusta alkaen –ohjelmassa olemme aloittaneet Apostolien tekojen tutkimisen. Viime kerralla pääsimme sen 2. luvun kohtaan, joka kuvaa ensimmäistä helluntaita. Silloin Pyhä Henki annettiin ensimmäisten kristittyjen sydämeen. Sen seurauksena apostoli Pietari piti tapahtumaa ihmettelemään kerääntyneelle väkijoukolle puheen, jossa hän kertoi heille Jeesuksen ylösnousemuksesta. Hän käytti Vanhaa testamenttia ja sen Psalmia 16 osoitaakseen, että Jeesus oli Jumalan Vanhassa testamentissa lupaama Messias. Tuossa psalmissa puhutaan nimittäin siitä, että Jumala ei sallisi häneen turvaavan ihmisen jäädä kuoleman kouriin. Vaikka tuo psalmi oli kuningas Daavidin kirjoittama, ei se voinut tarkoittaa Daavidia itseään. Hänhän oli kuollut, ja hänen hautansa oli vieläkin nähtävillä. Psalmi 16 täytyi tarkoittaa Messiasta, ennustaa hänen ylösnousemisensa kuolleista.

Pietarin puheen jatkoa

Tästä teemasta Pietari jatkoi puhettaan näin:

Ei Daavid itse noussut taivaisiin. Hänhän sanoo: ”Herra sanoi minun herralleni: ’Istu oikealle puolelleni. Minä kukistan vihollisesi, panen heidät korokkeeksi jalkojesi alle.’” (Apt. 2:35)

Tuossa Pietari lainasi Psalmia 110, sen ensimmäistä jaetta. Se oli ensimmäisille kristityille eräs keskeisimpiä Vanhan testamentin paikkoja, jotka todistavat Jeesuksen ylösnousemuksesta.

He tulkitsivat sen näin: Siinä Daavid kertoo, profeetallisesti ennakoiden, kuinka Herra Jumala puhui ”hänen herralleen” eli Messiaalle ja kutsui hänet tulemaan osalliseksi omasta kunniastaan eli istumaan ”oikealle puolelleen”. Näin hän saisi hallita kaikkea, myös vihollisiaan

Pietarin mukaan tämä tapahtui silloin, kun Jumala herätti Jeesuksen kuolleista ja jonkin ajan päästä otti hänet ylös taivaisiin luokseen. Se tarkoitti sitä, että Jeesus korotettiin siihen jumalliseen arvoon ja kunniaan, joka hänellä Jumalan Poikana oli jo ennen syntymäänsä. Se oli väliaikaisesti piilossa, kun Jeesus eli ihmisenä, kurjana ja lopulta ristillä kärsivänä. Mutta tuo vaihe hänen elämässään oli ohi ja Jeesuksesta oli tehty Herra.

”Tästä siis saa koko Israelin kansa olla varma: Jumala on tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi - tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte.” Kuullessaan tämän kaikki tunsivat piston sydämessään, ja he sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: ”Veljet, mitä meidän pitää tehdä?” (Apt. 2:36-38)

Jumala oli tehnyt Jeesuksen Herraksi ja Messiaaksi. Siitä Pietari ja muut apostolit todistivat väkijoukolle. Tästä tuli koko varhaisen kristikunnan ensimmäinen uskontunnustus: ”Jeesus on Herra.”

Pisto sydämeen

Samalla Pietarin todistukseen Jeesuksesta liittyi syytös kuulijoita kohtaan: ”tämän Jeesuksen, jonka te ristiinnaulitsitte.” Se tehoi. Puhetta kuulemassa olleessa väkijoukossa oli varmaankin mukana ihmisiä, jotka olivat itse olleet 1,5 kuukautta aiemmin huutamassa maaherra Pilatukselle, että hän vapauttaisi Barabbaan ja ristiinnaulitsisi Jeesuksen. Tuo tapahtuma oli luultavasti jäänyt mieleen. Ihmiset olivat jääneet miettimään sitä, että silloin oli tapahtunut huutava vääryys, kun viaton mies oli heidän tahtonsa mukaisesti kidutettu kuoliaaksi. Ja nyt he saivat kaiken lisäksi kuulla, että tuo samainen mies olikin Jumalan heille jo ammuin lupaama Messias.

Siitä seurasi koko väkijoukossa ankara syyllisyys, joka tuntui kuin pistona sydämessä.

Tämä on nykyisinkin täysin normaalia, kun ihmisille puhutaan Jeesuksesta ja hänen tuomastaan pelastuksesta. Se pitää nimittäin sisällään sen, että minä, tuon puheen kuulija, olen Jumalan edessä syyllinen. Sillä miksi muuten Jumalan piti antaa oma Poikansa katkeraan kuolemaan minun puolestani, ellen minä olisi ihan oikeasti ja vakavasti syntinen. Jos Jeesuksen piti kärsiä puolestani tuollainen kuolema, niin minun tilani on oikeasti vakava.

Tämän tajuaminen on kuin pisto sydämessä.

Se ei tarkoita sitä, että Jeesukseen ei saisi uskoa, ellei tunne jotain tunteita, kuten syyllisyyttä. Ei Jeesus aseta mitään ehtoja, ei edes syntisyyttä. Hänen luokseen saa tulla sellaisena kuin on.

Mutta silti, kun ihminen oppii tuntemaan Jeesusta, silloin hän oppii myös itsetuntemusta. Ja sen seurauksena hän havaitsee, ettei tosiasiansa olekaan Jumalan edessä niin fiksu ja filmaattinen kuin on luullut.

Silloin tulee häitä siitä, että miten minä selviän Jumalan oikeudenmukaisen tuomion edessä. Mitä minun pitää tehdä?

Muuttakaa mielenne ja ottakaa vastaan kaste

Pietari vastasi: "Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen. Teitä tämä lupaus tarkoittaa, teitä ja teidän lapsianne, ja myös kaikkia niitä, jotka ovat etäällä - keitä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu." (Apt. 2:38-39)

Pietarin käyttämä sana ”kääntykää” (metanoesate) on suoraan käännettynä ”muuttakaa mielenne”. Se tarkoittaa sitä, että ennen ihminen on pakoillut Jumalaa, yrittänyt kieltää syyllisyytensä, ollut Jumalan ja Jeesuksen vastustaja. Mielenmuutoksessa eli katumuksessa on kyse siitä, että ihminen katuu tällaista ja kääntää kelkkansa Jumalan puoleen.

Kasteen vastaanottaminen on tätä. Siinä ihminen ottaa vastaan armon Jeesukselta. Hän hyväksyy omalle kohdalleen sen, että Jeesus on kuollut hänen puolestaan.

Mitä kaste vaikuttaa? Siitä Pietari sanoi: ”jotta syntinne annettaisiin anteeksi”. Tämä perustuu siihen, että kasteessa ihminen tulee osalliseksi Jeesuksen kuoleman tuomasta hyödystä. Hänhän kuoli meidän tähtemme, otti kärsiäkseen meidän syntiemme päällemme vetämän rangaistuksen. Siksi kaste tuo mukanaan syntien anteeksiantamuksen.

Kaste on kertakaikkinen ja yksi. Siksi, jos sinut on jo kertaalleen kastettu, vaikka pienenä lapsena, älä mene uudelleen kasteelle. Vaan rupea ottamaan kasteesi todesta. Sitä ”mielenmuutos” tarkoittaa sinun kohdallasi. Palaamista siihen, että kasteessasi sinut on tehty osalliseksi Jeesuksen kuolemasta ja sen tuomasta syntien anteeksiantamisesta.

Kaste on kuitenkin enemmän kuin syntien anteeksiantamus. Tästä Pietari sanoi puheessaan: ”Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen. Teitä tämä lupaus tarkoittaa, teitä ja teidän lapsianne, ja myös kaikkia niitä, jotka ovat etäällä - keitä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu.” Eli kasteen seurauksena ihminen saa omakseen Pyhän Hengen. Siinä tapahtuu hänen henkilökohtainen helluntainsa.

Miksi sitten niin monet lapsena kastetut eivät tajua kasteestaan mitään? Siksi, että heille ei ole opetettu, mitä kaste on. Kasteeseen liittynyt Jumalan lupaus Jeesuksesta ei ole päässyt heissä vaikuttamaan uskoa. Kasteen armoliitto on Jumalan puolelta kyllä voimassa, mutta se ei ihmisessä ole päässyt vaikuttamaan.

Pelastuminen kadotuksesta

Pietari jatkoi vielä puhettaan. Hän vetosi heihin ja kehotti: "Antakaa pelastaa itsenne, ettette hukkuisi tämän kieroutuneen sukupolven mukana." (Apt. 2:40)

Aika tiukkaa tekstiä mutta totta. Jos ihminen ei kasteen ja Jeesukseen uskomisen kautta saa omakseen pelastusta, hän hukkuu. Niinkuin ihminen yleensäkin hukkuu vailla Jeesusta.

Tästähän puhuu jo lähes kaikkien suomalaisten tuntema pienoisevankeliumi eli Joh. 3:16:

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

Ihan vastaavaa sanotaan myös kirkkomme keskeisessä tuunustuksessa, Augsburgin tunnustuksessa:

Edelleen seurakuntamme opettavat, että Aadamin lankeemuksen jälkeen kaikki ihmiset, jotka lisääntyvät luonnollisella tavalla, syntyvät synnissä, so. ilman jumalanpelkoa, ilman luottamusta Jumalaan sekä pahan himon hallitsemina, ja että tämä alkusairaus ja perisynti on todella synti, joka tuomitsee ja tuo jo nyt mukanaan iankaikkisen kuoleman niille, jotka eivät kasteen ja Pyhän Hengen voimasta synny uudestaan. (CA II)

Tällainen oli Jeesuksen apostolien ensimmäinen saarna. Se oli tunneilmastoltaan hyvin kahtalainen.

Toisaalta pelottava: jos et saa pelastusta Jeesukselta kasteen ja uskon kautta, sinä hukut iankaikkiseen kuolemaan ja eroon Jumalasta.

Toisaalta vapauttava: pelastuksesi ei ole sinun omien voimiesi tai hurskautesi asia. Se riippuu kokonaan siitä, että Jeesus on hankkinut sinulle armon ja oikeuden tulla Jumalan omaksi, kuolemansa ja ylösnousemisensa kautta.

Kaste ja usko kuuluvat yhteen

Ne, jotka ottivat hänen sanomansa vastaan, kastettiin, ja uskovien joukkoon tuli sinä päivänä lisää noin kolmetuhatta henkeä (Apt. 2:41)

Tarkoittaako tämä sitä, että kastea voi ainoastaan sen ikäisiä aikuisia, jotka ymmärtävät sanoman ja voivat ottaa sen vastaan? Ei tarkoita. Apostolien ajoista alkaen myös lapsia kastettiin, yhdessä vanhempiensa kanssa.

Mutta tämä tarkoittaa ehdottomasti sitä, että kaste ja Jeesuksesta kertovan sanoman uskominen kuuluvat yhteen. Kun lapsi kastetaan, niin siinä samalla hänen vanhempansa ja kumminsä sitoutuvat siihen, että yhdessä seurakunnan kanssa he opettavat lapselle sen, mitä hänen saamansa kaste oikein tarkoittaa. Kertovat ja opettavat lapselle myöhemmin sen, kuka on se Jeesus, jonka omaksi hänet on vauvana kastettu.

Kristittyjen elämä: uskoa, rukousta ja rakkautta

Millaista ensimmäisten kristittyjen elämä oli? Siitä kerrotaan seuraavaa:

Seurakunta kuunteli ja noudatti uskollisesti apostolien opetusta. Uskovat elivät keskinäisessä yhteydessä, mursivat yhdessä leipää ja rukoilivat. Pelko levisi ihmisten keskuuteen, ja apostolien kätten kautta tapahtui monia ihmeitä ja tunnustekoja. (Apt. 2:42-43)

Seurakunta kuunteli ja noudatti uskollisesti apostolien opetusta. Miksi? Siksi, että heidän opetuksensa oli Jumalan sanaa, ei pelkästään ihmisten sanaa. Näin oli siksi, että opetuksen sisältönä oli Jeesus Kristus, Jumalan varsinainen Sana, Jumalan itseilmoitus.

Tämä käy ilmi myös apostoli Paavalin ajattelusta. Hän kirjoittaa Tessalonikin seurakunnalle näin, viitaten seurakunnan alkuaikoihin eli sen syntymiseen Paavalin saarnan vaikutuksesta:

Lakkaamatta me kiitämme Jumalaa siitäkin, että kun julistimme teille Jumalan sanaa, te ette ottaneet sitä vastaan ihmisten sanana vaan sinä mitä se todella on, Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä uskovissa (Tess. 2:13).

Nykyisin tällaista ajatusta uskonnollisesta elämästä helposti vierastetaan. Ajatellaan, että kypsä uskonnollinen elämä on pikemminkin ”keskustelua” kuin ehdottomien totuuksien julistamista ja kuuntelemista.

Ehdottomat totuudet voivat tietenkin olla vaarallisia ja johtaa siihen, että vahvaa uskonnollista johtajaa aletaan väärällä tavalla jumaloida. Tästä on paljon esimerkkejä sekä historiasta että ihan nykyajasta.

Samalla kun tämä pidetään mielessä ja sitä varotaan, samalla on muistettava, että kristillinen elämä ei sittenkään ole perimmiltään keskustelua. Ei, vaan se on Jumalan sanan kuulemista ja siitä seuraavaa uskoa Jumalaan ja rakkautta lähimmäiseen.

Näin tuo apostolien sanoma vaikutti myös noissa ensimmäisissä kristityissä. Apostolien teot kertovat, että he ”elivät keskinäisessä yhteydessä, mursivat yhdessä leipää ja rukoilivat”. Eli he olivat toisiaan rakastava, yksimielisyyteen pyrkivä yhteisö. He söivät yhdessä. Nauttivat yhdessä ehtoollista ja varmaan muutakin ruokaa. He rukoilivat yhdessä.

Jumalan sana vaikutti myös sillä tavalla, että ei-uskovat ihmiset alkoivat pelätä. Tuo Jeesus, joka oli tapettu, vaikuttikin olevan jotain todellista. Hän pelotti heitä, koska he eivät kuitenkaan halunneet uskoa häneen sinä, joka hän ehkä sittenkin oli, Jumalan lähettämä Messias. Tähän viittasivat apostolien tekemät ihmeteot.

Alkukristillistä kommunismia?

Uskovat pysyttelivät yhdessä, ja kaikki oli heille yhteistä. He myivät talonsa ja tavaransa, ja rahoista jaettiin kaikille sen mukaan kuin kukin tarvitsi. Joka päivä he uskollisesti kokoontuivat temppeliin, ja kodeissaan he yhdessä mursivat leipää ja aterioivat riemullisin ja vilpittömin mielin. He ylistivät Jumalaa ja olivat koko kansan suosiossa, ja päivä päivältä Herra liitti heidän joukkoonsa niitä jotka pelastuivat (Apt. 2:44-47)

Ensimmäisten kristittyjen keskinäinen yhteys näyttäytyi myös siten, että he luopuivat yksityisomaisuudestaan. Rahat jaettiin kaikille sen mukaan kuin kukin tarvitsi.

Tähän vaikutti varmaan myös se, että he uskoivat maailmanlopun ja Jeesuksen toisen tulemisen olevan aivan lähellä. Siksi yksityisomaisuutta ei tarvittu.

Kirkko on kuitenkin tullut havaitsemaan, että Jeesus ei tullutkaan ihan heti takaisin. Siksi alkukristittyjen taloudellista radikalismia ei jatkettu. Yhteys ei jatku enää yhteisomistukseen asti, eikä sen ole edes tarvis.

Mutta jotain hyvin merkittävää opittavaa tässä on myös meille nykykristityille. Meidän on oltava yhtä, tarvittaessa myös rahoillamme.